

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Bydgoszczy

LBY – 4110-10-01/2012

R/12/010

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Bydgoszczy

ul. Wały Jagiellońskie 12, 85-950 Bydgoszcz

T +48 52 567 58 00, F +48 52 567 58 60

lby@nik.gov.pl

I. Dane identyfikacyjne kontroli

Numer i tytuł kontroli	R/12/010 – Ochrona gruntów Skarbu Państwa przed nieuprawnionym wykorzystywaniem.
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Bydgoszczy
Kontroler	Oliwia Bar, starszy inspektor kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr 84078 z dnia 5 grudnia 2012 r. (dowód: akta kontroli str. 3-4)
Jednostka kontrolowana	Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej w Gdańsku, ul. Rogaczewskiego 9/19, 80-804 Gdańsk, zwany dalej „Regionalnym Zarządem” lub „RZGW”.
Kierownik jednostki kontrolowanej	Halina Czarnecka - Dyrektor RZGW od 1 kwietnia 2008 r. ¹ (dowód: akta kontroli str. 5-6)

II. Ocena kontrolowanej działalności

Ocena ogólna

Najwyższa Izba Kontroli ocenia negatywnie² działalność kontrolowanej jednostki w zbadanym zakresie.

Uzasadnienie oceny ogólnej

Powyższą ocenę uzasadniają nieprawidłowości polegające na:

- nieprawidłowym sprawowaniu nadzoru i kontroli nad powierzonym mieniem państwowym, skutkującym bezprawnym wykorzystywaniem od 257 ha do 514 ha gruntów³ Skarbu Państwa (SP), do których Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa (ARiMR) w latach 2008-2012 wypłaciła 2,002 mln zł płatności⁴. Pozbawiło to Skarb Państwa wpływów za korzystanie z tych nieruchomości w szacunkowej wysokości 176,6 tys. zł,
- nierzetelnym prowadzeniu spraw z zakresu udostępniania gruntów SP do odpłatnego korzystania, polegającym w szczególności na przewlekłym rozpatrywaniu wniosków o dzierżawę administrowanych nieruchomości oraz udzielaniu wnioskodawcom nieprawdziwych informacji z tego zakresu,

¹ W okresie od 1 marca 2006 r. do 29 lutego 2008 r. Dyrektorem RZGW był Pan Krzysztof Roman. W okresie od 1 do 31 marca 2008 r. pełniącym obowiązki Dyrektora RZGW był Pan Henryk Jatczak.

² Najwyższa Izba Kontroli stosuje 3-stopniową skalę ocen: pozytywna, pozytywna mimo stwierdzonych nieprawidłowości, negatywna.

³ Użyte w treści niniejszego wystąpienia pojęcie gruntu, działki, nieruchomości lub terenu oznacza wszystkie działki ewidencyjne za wyjątkiem tych, które w całości stanowią użytek gruntowy oznaczony Wp (woda płynąca), Ws (woda stojąca), Ls (lasy), Dr (drogi) oraz tereny zabudowane - oznaczone B, Ba, Bi, a wszelkie odniesienia do powierzchni gruntu podawane są bez użytków oznaczonych Wp, Ws, Ls, Dr, B, Bi i Ba, wchodzących w skład działek ewidencyjnych administrowanych przez RZGW.

⁴ Użyte w treści niniejszego wystąpienia pojęcie płatności oznacza w szczególności płatności w ramach systemów wsparcia bezpośredniego, regulacji rynków rolnych, rozwoju obszarów wiejskich. Zgodnie z stanowiskiem Departamentu Baz Referencyjnych ARiMR, wysokość płatności określana jest na podstawie szeregu złożonych algorytmów z uwzględnieniem informacji napływających po przeprowadzeniu kontroli na miejscu. Ponadto, kwota płatności nie jest określana osobno dla każdej działki, ale sumarycznie dla wszystkich działek wyszczególnionych przez rolnika we wniosku o przyznanie płatności. Stąd, kwoty dotyczące płatności bezpośrednich oraz ONW zostały wyliczone w sposób manualny i są kwotami przybliżonymi. Wartości płatności rolno-środowiskowych nie zawierają sankcji, zmniejszeń oraz modulacji jakie może otrzymać producent rolny w związku ze złożonym wnioskiem rolnośrodowiskowym.

- niezapewnieniu właściwej kontroli nad sposobem sprawowania nadzoru nad powierzonym mieniem oraz prowadzeniem spraw z zakresu jego rozdysponowywania,
- nieupublicznianiu danych o możliwości odpłatnego korzystania z gruntów SP pozostających we władaniu RZGW,
- stosowaniu nierównych zasad w ustalaniu opłat za korzystanie z wydierżawianych gruntów, uprawniających pracowników Regionalnego Zarządu do wnoszenia opłat w obniżonej o 50 % wysokości,
- zaniżeniu o 18 766,05 zł opłat za bezumowne korzystanie z gruntów SP,
- niepodejmowaniu działań wzywających do zwrotu bezumownie wykorzystywanych działek SP.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego

1. Gospodarowanie gruntami Skarbu Państwa.

Opis stanu
faktycznego

1.1. W latach 2008-2012 RZGW administrował gruntami Skarbu Państwa o powierzchni: 4 481 ha w 2008 r. i 2009 r., 4 496 ha w 2010 r. i w 2011 r. oraz 4 311 ha w 2012 r.⁵

Dyrektor Regionalnego Zarządu, który stosownie do § 22 pkt 10 Regulaminu Organizacyjnego RZGW⁶ reprezentował Skarb Państwa w sprawach dotyczących mienia związanego z gospodarką wodną, ustalił zasady dysponowania państwowym mieniem. Od 28 stycznia 2010 r. określało je Zarządzenie Dyrektora RZGW⁷, które wprowadzało do stosowania wydane przez Prezesa Krajowego Zarządu Gospodarki Wodnej (KZGW) „Procedury władania mieniem Skarbu Państwa będącym w administracji regionalnych zarządów gospodarki wodnej”, zwane dalej „Procedurami”.⁸ Zgodnie z ich postanowieniami, wydierżawianie nieruchomości odbywało się w trybie bezprzetargowym, na podstawie złożonego przez osobę zainteresowaną wniosku. W zależności od długości planowanego okresu rozdysponowania nieruchomości, Dyrektor RZGW zobowiązany był powiadomić o tym fakcie Prezesa KZGW oraz właściwego starostę (gdy okres rozdysponowania nieruchomości nie przekraczał trzech lat) albo uzyskać zgodę tych organów⁹ (gdy rozdysponowanie nieruchomości miało nastąpić na okres dłuższy niż trzy lata).

Regionalny Zarząd na podstawie 681 umów dzierżaw obowiązujących w latach 2008-2012, rozdysponował grunty SP o powierzchni od 962 ha w 2008 r. do 593 ha w 2012 r. Średnia wysokość czynszu dzierżawnego wyniosła od 246 zł w 2008 r. do 618 zł w 2012 r. za hektar.

(dowód: akta kontroli str. 7-184)

⁵ Powierzchnię gruntów podano wg stanu na 31 grudnia każdego roku objętego kontrolą.

⁶ Zarządzenie nr 46/2007 Dyrektora RZGW z dnia 21 grudnia 2007 r. w sprawie wprowadzenia regulaminu organizacyjnego RZGW ze zm., obowiązujące od 1 stycznia 2008 r. do 9 kwietnia 2012 r. Od dnia 10 kwietnia 2012 r. tę kwestię reguluje § 18 pkt 7 Zarządzenia Nr 42/2012 Dyrektora RZGW w sprawie wprowadzenia regulaminu organizacyjnego RZGW.

⁷ Zarządzenie nr 6/2010 Dyrektora RZGW z dnia 28 stycznia 2010 r. w sprawie zasad dysponowania mieniem Skarbu Państwa i opłat za korzystanie z tego mienia, ze zm.

⁸ W okresie od 1 stycznia 2007 r. do 27 stycznia 2010 r. zasady gospodarowania mieniem SP określało Zarządzenie nr 95/2006 Dyrektora RZGW z dnia 15 grudnia 2006 r. w sprawie określenia wysokości stawek i sposobu naliczania czynszu z tytułu dzierżawy nieruchomości Skarbu Państwa znajdujących się w trwałym zarządzie lub we władaniu RZGW, odwołujące się do wcześniejszych wytycznych Prezesa KZGW.

⁹ Zgodnie z § 3 pkt 2-5 rozdział IV *Procedur*, Dyrektor RZGW w przypadkach zamiaru oddania nieruchomości lub jej części w najem, dzierżawę albo użyczenie na okres powyżej 3 lat, jest zobowiązany wystąpić do Prezesa KZGW, za pośrednictwem Dyrektora Departamentu Inwestycji i Nadzoru, z kompletnym wnioskiem zgodnym z załącznikiem nr 3, o zgodę na zadysponowanie mieniem SP. Departament Inwestycji i Nadzoru opiniuje wnioski oraz zestawia je zbiorczo i przedkłada, w formie notatek służbowych, do akceptacji Prezesowi KZGW. Kopię notatki zaakceptowanej przez Prezesa KZGW, Departament przekazuje niezwłocznie do jednostek wnioskujących. W przypadku braku akceptacji wniosku, Departament informuje o tym fakcie jednostkę składającą wniosek, przekazując jednocześnie merytoryczne uzasadnienie. Dyrektor RZGW występuje o zgodę do starosty - dopiero po otrzymaniu zgody Prezesa KZGW na zadysponowanie majątkiem SP.

1.2. Według danych RZGW, większość administrowanych gruntów SP była nierozdysponowana (nieoddana do używania, m. in. w drodze dzierżawy), tj.: 3 519 ha w 2008 r. (79 %), 3 815 ha w 2009 r. (85 %), 3 890 ha w 2010 r. (87 %), 3 839 w 2011 r. (85 %) i 3 718 ha w 2012 r. (86 %). Zdaniem Pani Haliny Czarneckiej - Dyrektora RZGW wynikało to m. in. z braku możliwości władania gruntem, mimo administrowania nim (brak trwałego zarządu), częściowej rezygnacji dzierżawców z użytkowania gruntów w międzywalu rzeki Wisły po powodzi w 2010 r., nieatrakcyjności gospodarczej tych terenów (nieużytki, tereny zakrzaczone oraz podmokłe) oraz konieczności prowadzenia długotrwałego postępowania administracyjnego w sprawie przekazania zbędnych gruntów do poszczególnych starostw.

(dowód: akta kontroli str. 7-80, 185-194)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. Zasady dysponowania mieniem Skarbu Państwa oraz wnoszenia należnych z tego tytułu opłat do dnia 15 kwietnia 2013 r. nie zostały udostępnione na żadnej z 10 tablic informacyjnych RZGW. Umieszczenie treści *Procedur* na stronie internetowej Regionalnego Zarządu było jedynym sposobem upublicznienia przez RZGW informacji o trybie i zasadach dysponowania mieniem SP oraz wnoszenia należnych z tego tytułu opłat. Według oceny Pani Haliny Czarneckiej – Dyrektora RZGW: (...) *Zasady te są w gruncie rzeczy informacją stałą, podczas gdy tablice informacyjne prędkiej wykorzystywane są do informowania o wydarzeniach, niż o zasadach działania i charakterystyce regionalnego zarządu. Tym niemniej poleciłam udostępnić rzeczne informacje na właściwych tablicach RZGW.*

Do wiadomości publicznej nie podawano informacji o przeznaczeniu terenów administrowanych przez RZGW do odpłatnego korzystania. Do dnia 15 kwietnia 2013 r. wykaz gruntów, które mogłyby być przedmiotem dzierżawy nie był udostępniany ani na tablicach informacyjnych, ani na stronie internetowej Regionalnego Zarządu. Pani Halina Czarnecka – Dyrektor RZGW wyjaśniła, że: *Zarządzanie majątkiem Skarbu Państwa (...) odbywa się zgodnie z procedurami opracowanymi i wdrożonymi przez Prezesa KZGW. (...) Zainteresowani dzierżawą gruntów nie pokrytych wodami, wiedzę na ten temat pozyskiwali przede wszystkim w działach ewidencji gruntów w poszczególnych gminach oraz Nadzorach Wodnych, zajmujących się bieżącym utrzymaniem wód i majątkiem administrowanym przez RZGW. Jeśli zainteresowane dzierżawą są dwie osoby, umowę zwraca się z pierwszą, która złożyła wniosek. Jednak takie sytuacje występują sporadycznie, a w ciągu moich pięciu lat pracy w RZGW nie wpłynęła ani jedna skarga, bądź wniosek w tej sprawie. Zagadnienie konkurencyjności, jeśli ogłosilibyśmy informację na stronie RZGW o rozdysponowaniu poszczególnych gruntów, ograniczyłoby się również do zasady „kto pierwszy”, ponieważ czynnik kosztowy, czyli opłata za udostępnienie, jest opłatą stałą, określoną w Procedurze KZGW.*

(dowód: akta kontroli str. 195-208)

Nieupublicznianie danych o przeznaczeniu terenów administrowanych przez RZGW do odpłatnego korzystania oraz udostępnianie zasad dysponowania mieniem SP tylko za pomocą strony internetowej Regionalnego Zarządu, nie zapewniało – zdaniem NIK – równości w dostępie do informacji z tego zakresu.

2. Spośród wszystkich obowiązujących w latach 2008-2012 umów dzierżaw, 67 (10 %) było zawartych z obecnymi bądź byłymi pracownikami Regionalnego

Zarządu. Na podstawie Zarządzenia nr 95/2006 Dyrektora RZGW¹⁰ pracownicy, renciści, emeryci Regionalnego Zarządu oraz ich współmałżonkowie, do dnia 27 stycznia 2010 r. byli uprawnieni do uiszczania opłat za grunty dzierżawione od RZGW z zastosowaniem pięćdziesięcioprocentowej zniżki. Z preferencyjnych zasad skorzystano w 49 przypadkach (73 % umów dzierżaw zawartych z obecnymi bądź byłymi pracownikami Regionalnego Zarządu). Jak wyjaśniła Pani Halina Czarnecka – Dyrektor RZGW: *Przywilej ten został ustanowiony w latach 90-tych przez ówczesne ODGW i obowiązywał do czasu wprowadzenia nowych procedur w 2010 r. Nie jest mi znana podstawa prawna wprowadzenia, ale bez wątpienia musiała istnieć, a przynajmniej brak podstaw przemawiających za nielegalnością takiego rozwiązania, skoro kolejni dyrektorzy regionalnego zarządu przedłużali to kolejnymi zarządzeniami. Wielkość kwot i ilość takich umów stanowi znikomy odsetek w ogólnej masie umów oraz pobieranych z tego tytułu wpływów.*

(dowód: akta kontroli str. 171-182, 198-205, 219-222)

Stosowanie nierównych zasad w ustalaniu opłat za korzystanie z wydzierżawianych gruntów, uprawniających pracowników RZGW do wnoszenia opłat w obniżonej wysokości było - w ocenie NIK - niecelowe i niezgodne z zasadami efektywnego gospodarowania. Różnica w wysokości czynszu jaki byłby naliczony i pobrany w przypadku, gdyby pracownikom nie przyznano pięćdziesięcioprocentowej zniżki (za cały okres dzierżawy) wyniosła 12 748,60 zł.

(dowód: akta kontroli str. 219-222)

3. Na podstawie danych otrzymanych z ARiMR, w okresie objętym kontrolą od 6 % do 11 % gruntów administrowanych przez Regionalny Zarząd było wykorzystywanych przez rolników na działalność związaną z gospodarką rolną, mimo że wg danych RZGW pozostawały one niewydzierżawione albo okres dzierżawy już się zakończył bądź jeszcze nie rozpoczął. Dotyczyło to od 257 ha do 514 ha gruntów SP, do których ARiMR wypłaciła 2 001 596 zł płatności, tj. 176 484 zł w 2008 r. (do 257 ha), 434 685 zł w 2009 r. (do 514 ha), 432 584 zł w 2010 r. (do 480 ha), 522 174 zł w 2011 r. (do 498 ha) i 435 669 zł w 2012 r. (do 476 ha) .

Panowie: Władysław Kołybski i Stanisław Otremba – Zastępcy Dyrektora RZGW ds. Zarządów Zlewni, zobowiązani na podstawie § 53 pkt D ppkt 12¹¹ w zw. z § 52 pkt 5¹² Regulaminu Organizacyjnego RZGW¹³ do nadzoru nad gruntami będącymi w administracji Regionalnego Zarządu wyjaśnili, że: *kontrola nad gruntami Skarbu Państwa jest sprawowana w ramach obecnie posiadanych możliwości osobowych i technicznych oraz obowiązujących przepisów i zarządzeń wynikających z przyjętych priorytetów zadań statutowych (...), na które w pierwszej kolejności składają się: ochrona przeciwpowodziowa Dolnej Wisły wraz z przeprowadzeniem akcji łodolamania, zapewnienie bezpieczeństwa przed powodzią zatorowymi i opadowymi (...). Braki kadrowe dot. obsady*

¹⁰ § 7 Zarządzenia nr 95/2006 Dyrektora RZGW z dnia 15 grudnia 2006 r. w sprawie określenia wysokości stawek i sposobu naliczania czynszu z tytułu dzierżawy nieruchomości Skarbu Państwa znajdujących się w trwałym zarządzie lub we władaniu RZGW

¹¹ Od dnia 16 lutego 2009 r. § 54 pkt D ppkt 12 (Zarządzenie nr 11/2009 Dyrektora RZGW z dnia 16 lutego 2009 r. w sprawie zmian w regulaminie organizacyjnym RZGW i ogłoszenia jednolitego tekstu regulaminu)

¹² Od dnia 16 lutego 2009 r. § 53 pkt 5 (Zarządzenie nr 11/2009 Dyrektora RZGW z dnia 16 lutego 2009 r. w sprawie zmian w regulaminie organizacyjnym RZGW i ogłoszenia jednolitego tekstu regulaminu)

¹³ Zarządzenie nr 46/2007 Dyrektora RZGW z dnia 21 grudnia 2007 r. w sprawie wprowadzenia regulaminu organizacyjnego RZGW ze zm., obowiązujące od 1 stycznia 2008 r. do 9 kwietnia 2012 r. Od dnia 10 kwietnia 2012 r. obowiązuje Zarządzenie Nr 42/2012 Dyrektora RZGW w sprawie wprowadzenia regulaminu organizacyjnego RZGW. Zgodnie z § 53 ust. 12 pkt 26 i 34 Załącznika do tego Zarządzenia do zadań zarządów zlewni należy kontrola przestrzegania warunków umownych dla oddanych w użytkowanie, wydzierżawionych lub użyczonych gruntów oraz wnioskowanie do Dyrektora RZGW w sprawach z zakresu gospodarowania nieruchomościami oraz gruntami, udział w ustalaniu stanu prawnego nieruchomości i gruntów oraz zgłaszanie propozycji zmian.

nadzorów wodnych oraz specjalistów w Zarządach Zlewni powodują ograniczenia wykonywania zadań kontrolnych w stosunku do administrowanych gruntów. Szeroki zakres działania i obowiązki Zarządów Zlewni eliminują możliwość fizycznej obecności na każdej działce w odpowiednim terminie (...). Ponadto, ich zdaniem, istotnym utrudnieniem i wydłużeniem drogi zawarcia umów dzierżaw na administrowanych gruntach są obecnie obowiązujące procedury (...).

(dowód: akta kontroli str. 81-146, 209-217, 223-383)

Niezapewnienie należytego nadzoru nad gruntami będącymi w zarządzie RZGW przez kierujących Zarządami Zlewni, pozbawiło Skarb Państwa wpływów z opłat za korzystanie z tych nieruchomości. Ich szacunkowa wartość należna od powierzchni działek objętych płatnościami (wykorzystywanych przez osoby nieuprawnione lub w okresach innych niż wynikające z zawartych umów) wyniosła 176 588,95 zł.

(dowód: akta kontroli str. 384-406)

4. Na siedmiu beneficjentów pomocy, wezwanych do wyjaśnienia przyczyn nieuprawnionego korzystania z państwowych gruntów, pięciu (w tym jeden będący jednocześnie pracownikiem Regionalnego Zarządu) potwierdziło fakt korzystania bez tytułu prawnego z gruntów SP administrowanych przez RZGW i pobierania z tego tytułu płatności z ARiMR. Dla przykładu, jeden z przesłuchanych rolników oświadczył, że: (...) *Na trzy miesiące przed zakończeniem dzierżawy (...) wystąpiłem pisemnie do RZGW Gdańsk o ich przedłużenie. (...) W związku z tym, że nie otrzymywałem odpowiedzi kontaktowałem się telefonicznie z pracownikami RZGW w Gdańsku, którzy informowali mnie, że grunty są w trakcie regulacji stanu prawnego. (...) Wymienione grunty uprawiam nadal do dnia dzisiejszego. Nikt nie zwracał mi uwagi i nie nakazywał opuszczenia tego terenu (...). Za wszystkie wymienione grunty, z których obecnie korzystam bez tytułu prawnego nie wnoszę opłat czynszowych, ani podatku gruntowego (...). Inny świadek dodał przy tym, że: (...) Przynajmniej raz w roku pracownik RZGW – Pan (...) dokonywał przeglądu uprawianych przeze mnie i innych rolników gruntów administrowanych przez RZGW. Ze strony pana (...) i innych pracowników RZGW nie było żadnych zastrzeżeń w zakresie uprawy tych terenów (...). Mam wrażenie, że Pana (...) nie interesowało kto grunt uprawia, tylko czy jest porządek w terenie.*

(dowód: akta kontroli str. 407-445)

Dokonane w toku kontroli ustalenia potwierdzają, że każdy z pięciu wymienionych beneficjentów zwrócił się do Regionalnego Zarządu z wnioskiem o dzierżawę gruntów będących w administracji RZGW. Do dnia 15 kwietnia 2013 r. umowę zawarto tylko z jednym z nich (rolnikiem o nr 037543966). Niemniej, od dnia złożenia przez niego pierwszego wniosku w tej sprawie (w dniu 5 listopada 2009 r.¹⁴), do dnia zawarcia umowy, upłynęło 497 dni.¹⁵ W pozostałych czterech przypadkach, podania skierowane do RZGW o dzierżawę państwowych gruntów, do dnia 15 kwietnia 2013 r. nie zostały rozpatrzone, mimo że od dnia ich złożenia upłynęło: 957 dni (wniosek beneficjenta nr 061696121 złożony w dniu 1 września 2010 r.¹⁶), 1083 dni (wniosek beneficjenta nr 021051060 złożony w dniu 28 kwietnia 2010 r.¹⁷), 1406 dni (wniosek beneficjenta nr 036417264 złożony w dniu 9 czerwca 2009

¹⁴ Wniosek dotyczył działek nr 220906_2.0005.5/6 i 220906_2.0005.5/8

¹⁵ W dniu 23 listopada 2009 r. RZGW zwrócił się do wnioskodawcy z pismem o przesłanie aktualnego wypisu z rejestru gruntów dla wymienionych we wniosku działek oraz wskazanie celu ich dzierżawy. Wnioskodawca ponowił swój wniosek o dzierżawę ww. działek w dniu 8 lutego 2011 r.

¹⁶ Wniosek dotyczył działki nr 040402_2.0017.41/4

¹⁷ Wniosek dotyczył działki nr 041509_2.0003.115

r.¹⁸), 1558, 1865 i 266 dni (wnioski beneficjenta nr 026910810 złożone w dniach 8 stycznia 2009 r.¹⁹, 7 marca 2008 r.²⁰ i 23 lipca 2012 r.²¹).

Pani Halina Czarnecka – Dyrektor Regionalnego Zarządu, która zgodnie Regulaminem Organizacyjnym RZGW²², od dnia 15 września 2008 r. bezpośrednio nadzoruje pion gospodarowania Majątkiem Skarbu Państwa, którego zadaniem jest m. in. przygotowywanie umów dzierżawy na grunty znajdujące się w administracji RZGW²³, wyjaśniła: *Faktycznie wyszczególnione wnioski nie zostały do końca załatwione przez pracownika merytorycznego. Na moje pytanie dlaczego tak się stało, usłyszałam odpowiedź: „nie wiem”. Wszyscy pracownicy byli szkoleni z akcentem na to, że wszystkie sprawy kierowane do RZGW muszą być rozpatrzone, a zainteresowany powinien uzyskać odpowiedź. W tym wypadku jest to niewątpliwie niedociągnięcie pracownika i kierownika, którzy pozostawili wniosek bez ostatecznego rozstrzygnięcia. Nie miałam nawet sposobności powziąć wiadomość o tym, że taka sytuacja miała miejsce.*

(dowód: akta kontroli str. 81-146, 198-205, 446-451)

Analiza dokumentacji ww. osób, których podania do dnia 15 kwietnia 2013 r. nie zostały rozpatrzone wykazała, że:

- a) beneficjenta nr 61696121, który wniosek o zawarcie umowy dzierżawy złożył w dniu 1 września 2010 r.²⁴, Dyrektor RZGW pismem z 14 września 2010 r. poinformował, że wnioskowana działka jest w trakcie regulacji stanu prawnego i do czasu otrzymania decyzji trwałego zarządu nie jest możliwe zawarcie umowy. Po otrzymaniu takiej decyzji konieczne będzie uzyskanie zgody KZGW oraz Starosty Chełmińskiego. W dniu 28 lutego 2011 r. do Regionalnego Zarządu wpłynęło postanowienie Starosty Chełmińskiego zawieszające postępowanie administracyjne w sprawie oddania w trwały zarząd RZGW nieruchomości stanowiących własność Skarbu Państwa, w tym działki nr 41/4. Pani Weronika Gołębiowska – Kierownik Wydziału Zarządzania Majątkiem Skarbu Państwa (MS), wyjaśniając dlaczego w okresie od 28 lutego 2011 r. do 15 kwietnia 2013 r. nie monitorowano w formie pisemnej przedmiotowej sprawy w Starostwie Powiatowym w Chełmnie, ani nie informowano wnioskodawcy o losach złożonego przez niego wniosku wskazała, że: (...) *były prowadzone rozmowy telefoniczne z panią (...) ze Starostwa Powiatowego w Chełmnie, w celu przyspieszenia działań uzyskania decyzji trwałego zarządu (...).*

(dowód: akta kontroli str. 81-146, 217, 446-478)

- b) beneficjenta nr 021051060, który wniosek o zawarcie umowy dzierżawy złożył w dniu 28 kwietnia 2010 r.²⁵, Zastępca Dyrektora RZGW pismem z 19 maja 2010 r. poinformował, że wnioskowana działka jest w trakcie regulacji stanu prawnego i do czasu otrzymania decyzji trwałego zarządu zawarcie umowy nie jest możliwe. Wnioskodawcy oznajmiono również, że zostanie

¹⁸ Wniosek dotyczył działek nr 040401_1.0008.16, nr 040401_1.0008.2/4, 040401_1.0008.173 i 040401_1.0008.175

¹⁹ Wniosek dotyczył działek nr 046301_1.0076.79, 046301_1.0061.543, 046301_1.0069.188, 046301_1.0069.6, 046301_1.0067.6, 046301_1.0069.206, 046301_1.0069.224, 046301_1.0069.189 i 046301_1.0069.5

²⁰ Wniosek dotyczył działek nr 046301_1.0076.79, 046301_1.0076.82, 046301_1.0076.141 i 046301_1.0076.142.

²¹ Wniosek dotyczył działek nr 046301_1.0076.302, 046301_1.0076.303, 046301_1.0076.304, 046301_1.0076.311 i 046301_1.0076.312.

²² § 20 Załącznika nr 1 do Zarządzenia nr 42/2012 Dyrektora RZGW z dnia 10 kwietnia 2012 r. w sprawie wprowadzenia regulaminu organizacyjnego RZGW. W okresie od 15 września 2008 r. do 9 kwietnia 2012 r. § 25 tiret szósty załącznika do Zarządzenia nr 46/2007 Dyrektora RZGW z dnia 21 grudnia 2007 r. w sprawie wprowadzenia regulaminu organizacyjnego RZGW.

²³ § 37 pkt 3 Załącznika nr 1 do Zarządzenia nr 42/2012 Dyrektora RZGW z dnia 10 kwietnia 2012 r. w sprawie wprowadzenia regulaminu organizacyjnego RZGW. W okresie od 1 stycznia 2008 r. do 9 kwietnia 2012 r. § 41 pkt 11 załącznika do Zarządzenia nr 46/2007 Dyrektora RZGW z dnia 21 grudnia 2007 r. w sprawie wprowadzenia regulaminu organizacyjnego RZGW.

²⁴ Wniosek dotyczył działki nr 040402_2.0017.41/4

²⁵ Wniosek dotyczył działki nr 041509_2.0003.115

powiadomiony odrębnym pismem o uzyskaniu przez RZGW takiej decyzji i poproszony o uzupełnienie materiałów niezbędnych do uzyskania zgody KZGW oraz Agencji Nieruchomości Rolnych w Bydgoszczy. W okresie od 19 maja 2010 r. do 15 kwietnia 2013 r. nie podjęto żadnej czynności dotyczącej regulacji stanu prawnego wymienionej działki, ani nie informowano wnioskodawcy o losach złożonego przez niego wniosku. Pani Weronika Gołębiowska – Kierownik MS wyjaśniła, że stało się tak z powodu zmieniających się decyzji Dyrektora RZGW w sprawie możliwości wydzierżawienia gruntów, a także z powodu szerokiego zakresu zadań całego wydziału, a tym samym pracownika zajmującego się m.in. przygotowywaniem umów dzierżawy.

(dowód: akta kontroli str. 81-146, 217, 446-478)

- c) beneficjenta nr 036417264, który wniosek o zawarcie umowy dzierżawy złożył w dniu 9 czerwca 2009 r.²⁶, Zastępca Dyrektora RZGW pismem z 13 sierpnia 2009 r. (po 65 dniach od złożenia wniosku) poinformował, że zostały wprowadzone zmiany w ustawie o gospodarce nieruchomościami dotyczące zasad zawierania umów na dzierżawę gruntów. W związku z powyższym, RZGW przed zawarciem kolejnej umowy, której przedmiotem jest ta sama nieruchomość zobowiązany jest uzyskać zgodę KZGW oraz Starostwa Powiatowego w Chełmnie. W dniu 28 lutego 2011 r. do Regionalnego Zarządu wpłynęło postanowienie Starosty Chełmińskiego zawieszające postępowanie administracyjne w sprawie oddania w trwały zarząd RZGW nieruchomości stanowiących własność Skarbu Państwa, w tym działek nr 2/4, 16 i 175. W okresie od 28 lutego 2011 r. do 15 kwietnia 2013 r. nie monitorowano w formie pisemnej przedmiotowej sprawy w Starostwie Powiatowym w Chełmnie. Nie informowano również wnioskodawcy o losach złożonego przez niego wniosku. Zaznaczyć przy tym należy, że jedna z wnioskowanych działek (nr 173) była w trwałym zarządzie RZGW ustanowionym na czas nieoznaczony decyzją Starosty Chełmińskiego z dnia 11 sierpnia 2006 r.²⁷ Pani Weronika Gołębiowska – Kierownik MS wyjaśniła, że było to spowodowane dużą ilością innych zadań do wykonania. Jednakże pracownicy wydziału często monitorowali w/w sprawę w formie telefonicznej z (...) pracownikiem Starostwa Powiatowego w Chełmnie (...). Brak zawarcia umowy dzierżawy (...), pomimo posiadania decyzji (...) na dz. 173 wynikał ze zbyt dużej ilości innych zadań do wykonania w wydziale.

(dowód: akta kontroli str. 81-146, 217, 446-478)

- d) beneficjenta nr 026910810, Zastępca Dyrektora RZGW pismami z dnia 3 sierpnia 2009 r. (po 514 dniach od złożenia podania²⁸) i 26 lutego 2009 r., odnoszącymi się odpowiednio do wniosków 7 marca 2008 r.²⁹ i 8 stycznia 2009 r.³⁰ poinformował, że zostały wprowadzone zmiany w ustawie o gospodarce nieruchomościami dotyczące zasad zawierania umów na dzierżawę gruntów. W związku z powyższym RZGW przed zawarciem

²⁶ Wniosek dotyczył działek nr 040401_1.0008.16, nr 040401_1.0008.2/4, 040401_1.0008.173 i 040401_1.0008.175

²⁷ Decyzja nr GKN.III/BŻ.7012-7/03/06

²⁸ Wniosek wpłynął do RZGW Inspektorat w Toruniu w dniu 7 marca 2008 r., a następnie, wraz z pozytywną opinią Kierownika Nadzoru Wodnego, został zarejestrowany w RZGW w dniu 26 czerwca 2008 r. Kolejny wniosek beneficjenta w tej sprawie z dnia 9 kwietnia 2009 r. wpłynął do RZGW w dniu 28 kwietnia 2009 r. Pismem z dnia 25 maja 2009 r. Zarząd Zlewni w Toruniu przekazał przedmiotowe podanie do RZGW i poinformował o pozytywnym zaopiniowaniu tego wniosku (już wcześniej pozytywnie zaopiniowanego przez Kierownika Nadzoru Wodnego)

²⁹ Wniosek dotyczył działek objętych wcześniejszymi umowami: T-345/06 (działki nr 046301_1.0076.79, 046301_1.0076.82, 046301_1.0076.141 i 046301_1.0076.142 oraz T-370/06 (działki nr 046301_1.0069.206, 046301_1.0061.543, 046301_1.0076.302, 046301_1.0076.303, 046301_1.0076.304, 046301_1.0076.311 i 046301_1.0076.312)

³⁰ Wniosek dotyczył działek nr 046301_1.0076.79, 046301_1.0061.543, 046301_1.0069.188, 046301_1.0069.6, 046301_1.0067.6, 046301_1.0069.206, 046301_1.0069.224, 046301_1.0069.189 i 046301_1.0069.5

kolejnej umowy, której przedmiotem jest ta sama nieruchomość zobowiązany jest do uzyskania zgody KZGW oraz właściwego starostwa. Po czym:

- w odniesieniu do wniosków złożonych w dniach 7 marca 2008 r. (w części dotyczącej działek nr 79, 82, 141 i 142) oraz 8 stycznia 2009 r., nie przekazano wnioskodawcy do 15 kwietnia 2013 r. żadnej pisemnej informacji w ich sprawie, pomimo tego, że 10 z 13 wymienionych w nich działek zostało przekazanych w trwały zarząd RZGW decyzjami Prezydenta Torunia z dnia: 17 listopada 2010 r.³¹, 23 marca 2011 r.³², 15 lipca 2010 r.³³ i 2 kwietnia 2010 r.³⁴,
- w odniesieniu do wniosku złożonego w dniu 7 marca 2008 r. (w części dotyczącej działek nr 206, 543, 302, 303, 304, 311 i 312) na kolejne prośby beneficjenta o wydierżawienie pięciu z nich (nr 302, 303, 304, 311 i 312) złożone w dniach 16 sierpnia i 6 września 2011 r., Dyrektor RZGW, pismem z dnia 4 listopada 2011 r. (po 80 dniach licząc od 16 sierpnia 2011 r.), poinformował, że zawarcie umowy dzierżawy nie jest możliwe. W uzasadnieniu podano, że RZGW jest w trakcie regulacji stanu prawnego, co było niezgodne ze stanem faktycznym ponieważ wszystkie, wymienione działki były objęte trwałym zarządem RZGW ustanowionym na czas nieoznaczony decyzją Prezydenta Torunia z 17 listopada 2010 r., wydaną na wniosek Regionalnego Zarządu. Pani Halina Czarnecka – Dyrektor RZGW wyjaśniła: *nie wydałam polecenia odmowy zawarcia umowy dzierżawy (...), lecz działałam tu jako organ administracji. (...) Właściwi pracownicy analizują temat wspólnie z kierownikiem, przygotowują odpowiedź, kierownik działu podpisuje projekt pisma, biorąc odpowiedzialność za prawidłową i zgodną z prawem i stanem faktycznym, treść (...) Elementarne zaufanie do podległego personelu kazało mi uważać przedłożone pismo za prawdziwe. Niepodobna przyjąć, aby dyrektor (...) miał osobiście weryfikować szczegóły każdej sprawy i kontrolować każdego z ponad 200 pracowników RZGW (...).*

Wnioskiem z 23 lipca 2012 r. beneficjent ponowił prośbę o zawarcie umowy dzierżawy m. in. na działki nr 302 i 304 oraz 6, 80 i 82. Do dnia 15 kwietnia 2013 r. nie przekazano mu jednak żadnej pisemnej informacji w przedmiotowej sprawie. Jednocześnie, pismem z 26 marca 2013 r. zwrócono się do Zarządu Zlewni w Toruniu o potwierdzenie opinii dotyczącej dzierżawy gruntów (mimo, iż pozytywne stanowisko w tej sprawie zostało już wcześniej wyrażone kilkakrotnie: przez kierownika nadzoru wodnego na wniosku z 9 kwietnia 2009 r., w piśmie z 25 maja 2009 r. i ponownie na wniosku z 23 lipca 2012). W odpowiedzi z dnia 3 kwietnia 2013 r. wymieniony Zarząd Zlewni stwierdził, że podanie nie może być pozytywnie rozpatrzone ponieważ Regionalny Zarząd nie posiada decyzji o nadaniu trwałego zarządu na wymienione działki. Było to niezgodne ze stanem faktycznym ponieważ w odniesieniu do każdej z nich taka decyzja została wydana (w odniesieniu do działek nr 82, 302 i 304 - w dniu 17 listopada 2010 r.³⁵, w odniesieniu do działki nr 80 - w dniu 23

³¹ Działki nr 79 i 82 ujęte w części wniosku z dnia 7 marca 2008 r. oraz działka nr 79 ujęta we wniosku z 8 stycznia 2009 r. W stosunku do pozostałych dwóch działek (nr 141 i 142), poinformowano RZGW w dniu 12 kwietnia 2011 r. o braku obowiązującego dla tego terenu miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego.

³² Działki nr 206, 224, 6 w obrębie 69 i 5 ujęte we wniosku z 8 stycznia 2009 r.

³³ Działki nr 188 i 189 ujęte we wniosku z 8 stycznia 2009 r.

³⁴ Działka nr 6 w obrębie 67 ujęta we wniosku z 8 stycznia 2009 r.

³⁵ Decyzja nr WGN.P.MI.72244/39-3/08 Prezydenta Miasta Torunia

marca 2011 r.³⁶, a w odniesieniu do działki nr 6 w obrębie 67 - w dniu 2 kwietnia 2010 r.³⁷).

Odnosząc się do ustaleń w sprawie wniosków wymienionego beneficjenta, Pani Weronika Gołębiowska – Kierownik MS wyjaśniła: *Dyrektor RZGW zmieniał kilkakrotnie swoje decyzje w sprawie władania gruntami (...). W pierwszym okresie, wydział majątku otrzymał polecenie, aby dokonywać działań w kierunku oddawania wszystkich gruntów (oprócz wód płynących), następne polecenia zmieniały się i dotyczyły pozostawienia wyłącznie gruntów znajdujących się w międzywalu. (...) Na dzień dzisiejszy obowiązuje ustna decyzja Dyrektora RZGW o konieczności przekazywania wszystkich gruntów łącznie z gruntami znajdującymi się w międzywalu. Informowałam Dyrektora RZGW, że bez dokonania podziału geodezyjnego oraz ustalenia linii brzegowej (...), nie jest możliwe wystąpienie z wnioskiem (...) o oddanie przedmiotowych nieruchomości (...). Przy tak zmiennych decyzjach Dyrektora RZGW następował chaos i dezorganizacja pracy wydziału majątku. Jednocześnie informuję, że zakres zdań wykonywanych przez wydział (...) jest bardzo duży i złożony (...), co jest nieadekwatnym do ilości zatrudnionych pracowników. (...) Wielokrotnie zgłaszałam ten problem Dyrektorowi RZGW (...) Jako odpowiedź usłyszałam (...), że nikt nie zostanie dodatkowo przyjęty, a także, że Dyrektor RZGW ma problem z „głupimi działkami”.*

(dowód: akta kontroli str. 81-146, 198-205, 217, 446-478)

5. W latach 2008-2012 w Regionalnym Zarządzie przeprowadzono dziewięć kontroli wewnętrznych (sześć planowych i trzy doraźne). Sposób sprawowania nadzoru przez kierujących Zarządami Zlewni nad gruntami będącymi w zarządzie RZGW oraz wykonywania zadań przez Wydział MS, w tym zwłaszcza w zakresie przygotowywania umów dzierżawy, nie był przedmiotem żadnej z nich. Pani Halina Czarnecka – Dyrektor RZGW, która stosownie do § 22 pkt 1 Regulaminu Organizacyjnego RZGW³⁸ była zobowiązana do wewnętrznej organizacji Regionalnego Zarządu dla sprawnej i zgodnej z prawem działalności w wypełnianiu zadań ustawowych, wyjaśniła: *W ramach kontroli wewnętrznej prowadzono kontrole różnych dziedzin działalności RZGW. Gospodarowanie majątkiem Skarbu Państwa musi być zaplanowane siłą rzeczy w pewnej kolejności. Zadania te wykonuje jedna osoba, w części etatu, i nie było fizycznie możliwym skontrolowanie tego zagadnienia przyjmując inne jako pilniejsze. Przygotowanie umów należało do Wydziału Zarządzania Majątkiem Skarbu Państwa. Każdą umowę podpisywał pracownik, kierownik, radca prawny i ostatecznie dyrektor. Tak więc była weryfikacja umowy przygotowanej przez pracownika (...).*

(dowód: akta kontroli str. 81-146, 198-205, 479-488)

Uwagi dotyczące
badanej działalności

NIK zwraca uwagę na brak pełnej wiedzy RZGW na temat gruntów Skarbu Państwa, którymi Regionalny Zarząd administruje, m. in. w postaci kompletnej i aktualnej bazy danych z takim zakresem informacji. Jak wyjaśniła Pani Weronika Gołębiowska – Kierownik MS: *Wydział Zarządzania Majątkiem Skarbu Państwa posiada ewidencję gruntów będących we władaniu RZGW Gdańsk utworzoną w programie Excel przez pracowników wydziału majątku. „Baza danych” powstała na podstawie uzyskanych danych od pracownika Zarządu Tczew zatrudnionego na stanowisku geodety*

³⁶ Decyzja nr WGN.P.MI.72244/30/09 Prezydenta Miasta Torunia

³⁷ Decyzja nr nr WGN.P.MI.72244/39-1/09 Prezydenta Miasta Torunia

³⁸ Zarządzenie nr 46/2007 Dyrektora RZGW z dnia 21 grudnia 2007 r. w sprawie wprowadzenia regulaminu organizacyjnego RZGW ze zm., obowiązujące od 1 stycznia 2008 r. do 9 kwietnia 2012 r. Od dnia 10 kwietnia 2012 r. obowiązuje Zarządzenie Nr 42/2012 Dyrektora RZGW w sprawie wprowadzenia regulaminu organizacyjnego RZGW. Zgodnie z § 18 pkt 1 Załącznika do tego Zarządzenia do zadań do zadań Dyrektora należy w szczególności wewnętrzna organizacja RZGW dla sprawnej i zgodnej z prawem działalności w wypełnianiu zadań ustawowych.

(zwolniony 31.05.2005 r.) oraz od pracownika Zarządu Toruń zatrudnionego na stanowisku geodety.(...) Do tej pory uzyskaliśmy dane z 22 Starostw, z czego 10 posiada podgląd online. Jednakże tak duży zakres zadań w wydziale majątku nie pozwala na bieżąco analizować naszych informacji z uzyskiwanymi danymi ze Starostw i wprowadzać je do tzw. istniejącej „bazy danych”. Zdaniem NIK, stwarza to trudności z ustaleniem stanu faktycznego w zakresie ilości gruntów będących w administracji RZGW oraz ich aktualnego zagospodarowania. W toku kontroli ustalono, że administrowany przez Regionalny Zarząd grunt (działka nr 040402_2.0017.22/5), który wg danych przedstawionych przez RZGW pozostawał w latach 2008-2012 nierozdysponowany, był - wg zeznań jednego z rolników - uprawiany przez niego na podstawie umowy jaką zawarł on z Kujawsko-Pomorskim Zarządem Melioracji i Urzędzeń Wodnych Oddział w Chełmnie, na okres od 30 marca 2009 r. do 31 grudnia 2014 r. Ponadto, w przedłożonym na potrzeby kontroli zestawieniu gruntów administrowanych przez RZGW, podano dane niezgodne ze stanem rzeczywistym. Według danych Regionalnego Zarządu 25 działek w okresie od 1 stycznia 2008 r. do 31 grudnia 2012 r., było nierozdysponowanych w całości, podczas gdy każda z nich była w części tego okresu wydierżawiona.

(dowód: akta kontroli str. 7-80, 193-194, 384-406, 437-438, 452-475)

Ocena częściowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia negatywnie działalność kontrolowanej jednostki w zbadanym zakresie.

2. Egzekwowanie uprawnień właścicielskich Skarbu Państwa.

Opis stanu faktycznego

Według danych Regionalnego Zarządu, w okresie objętym kontrolą, w bezumownym użytkowaniu znajdowały się grunty o powierzchni: 0,53 ha w 2009 r., 0,0996 ha w 2010 r., 0,1637 w 2011 r. i 0,6838 w 2012 r.³⁹

Każdy z siedmiu wskazanych przez RZGW przypadków bezumownego korzystania z gruntów był wynikiem dalszego użytkowania nieruchomości po zakończeniu umownego okresu dzierżawy. Czas nieuprawnionego dysponowania gruntem wynosił od 60 do 1005 dni. We wszystkich siedmiu umowach zastrzeżono sankcje za zaniechanie zwrotu nieruchomości po zakończeniu okresu dzierżawy, w postaci kary umownej w wysokości dotychczasowego czynszu powiększonego o 25 % (w jednym przypadku) albo o 50 % (w sześciu przypadkach). Na każdego z dzierżawców, którzy nie zwrócili gruntu po zakończeniu okresu dzierżawy nałożono opłaty za korzystanie z nieruchomości bez tytułu prawnego.

(dowód: akta kontroli str. 66-67, 489)

Ustalone nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. W jednym przypadku, dotyczącym Przedsiębiorstwa Budownictwa Wodnego w Tczewie Sp. z o.o. (PBW), mimo iż okres bezumownego korzystania z nieruchomości miał miejsce w okresie od 1 maja 2010 r. do 31 stycznia 2011 r., zaniechano żądania takiej opłaty za miesiąc styczeń 2011 r.⁴⁰ Według wyjaśnień Pani Weroniki Gołębiowskiej – Kierownika MS było to spowodowane dużą ilością zadań w tym Wydziale.
2. W dwóch sprawach żądano opłat w zaniżonej wysokości tj. od:
 - prowadzącego Zakład Eksploatacji Kruszywa Rzeczne „NURT”, którego obciążono opłatą za bezumowne korzystanie gruntu SP w kwocie niższej

³⁹ Stany podano na 31 grudnia.

⁴⁰ W kwocie 3,81 zł

o 17 932,47 zł, tj. w wysokości dotychczasowego czynszu, mimo, że § 7 ust. 4 umowy dzierżawy nr EM-5/2007 z 27 marca 2007 r. zobowiązywał do naliczenia opłaty powiększonej o 50%. Według wyjaśnień Pani Weroniki Gołębiowskiej - Kierownika MS powodem był brak decyzji ustanawiającej trwały zarząd RZGW na przedmiotowej działce,

- „EMO BACZEWSKY” Sp. j., którą obciążono opłatą za bezumowne korzystanie gruntu SP w kwocie niższej o 84,44 zł, tj. w wysokości dotychczasowego czynszu, mimo, że § 7 ust. 3 umowy dzierżawy nr EM-23/2006 z 31 sierpnia 2006 r. zobowiązywał do naliczenia opłaty powiększonej o 25 %. Według wyjaśnień Pani Weroniki Gołębiowskiej - Kierownika MS: (...) zostało wydane ustne polecenie pani Haliny Czarneckiej - dyrektora RZGW Gdańsk o niestosowaniu naliczania opłat za bezumowne korzystanie z gruntu Skarbu Państwa i nie używania wyrazu „bezumowne korzystanie z gruntu” w korespondencji z użytkownikami”,
3. W jednym przypadku, bezumownego użytkownika - Generalną Dyрекcję Dróg Krajowych i Autostrad (GDDKiA), obciążono - za okres trwającej od 1 lutego do 30 października 2011 r. dzierżawy, jak i trwającego od 1 listopada 2011 r. do 27 listopada 2012 r. bezumownego korzystania z gruntu - świadczeniem niezwaloryzowanym, a przez to zaniżonym o 745,33 zł. Zgodnie z § 1 ust. 2 umowy dzierżawy nr MS-28/2010 z 27 stycznia 2010 r. dokonanie waloryzacji winno nastąpić raz w roku stosownie do średniej ceny skupu żyta. Pani Weronika Gołębiowska - Kierownik MS wyjaśniła, że przyczyną była nieuwaga pracownika wystawiającego fakturę.

(dowód: akta kontroli str. 490-593)

4. W stosunku do żadnego z dzierżawców, którzy nie zwrócili przedmiotu umowy po zakończeniu okresu dzierżawy, RZGW nie podjął działań wzywających do zwrotu bezumownie wykorzystywanego gruntu Skarbu Państwa, a następnie nie wystąpił na drogę powództwa cywilnego z roszczeniem windykacyjnym, o którym mowa w art. 222 § 1 ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 r. Kodeks cywilny⁴¹, mimo iż § 6 Zarządzenia Dyrektora RZGW w sprawie zasad dysponowania mieniem SP odsyła w sprawach nieuregulowanych do przepisów kodeksu cywilnego. Pani Weronika Gołębiowska – Kierownik MS wyjaśniła, że powodem jest brak wewnętrznych procedur umożliwiających podjęcie takich działań.

(dowód: akta kontroli str. 66-67, 147-170, 594-595, 500-527, 590-594)

Ocena częściowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia negatywnie działalność kontrolowanej jednostki w zbadanym zakresie.

3. Współpraca z ARiMR w zakresie ochrony gruntów SP przed nieuprawnionym wykorzystywaniem.

Opis stanu faktycznego

W latach 2008-2012 RZGW, jako podmiot gospodarujący gruntami SP, nie podejmował współpracy z innymi podmiotami, w celu zapobiegania przed nieuprawnionym wykorzystywaniem tych gruntów, w tym m. in. z ARiMR. Pani Halina Czarnecka – Dyrektor RZGW wyjaśniła, że: (...) Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej w Gdańsku nie posiadał wiedzy o ujawnionym w trakcie niniejszej kontroli fakcie, że ARiMR udzielała dopłat osobom, które – okazuje się – nie będąc zobligowanymi do wykazywania swego prawa do dysponowania gruntem – wykorzystywały tę możliwość uzyskując dopłaty w sposób bezprawny. (...)

⁴¹ Dz. U. Nr 16, poz. 93 ze zm.

Oczekiwanie, że RZGW będzie niejako „wyprzedzająco” podejmować działania polegające na ujawnianiu powstawania nadużyć wokół majątku Skarbu Państwa, nie jest kompetencją RZGW.

(dowód: akta kontroli str. 209-222, 198-205)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

Uwagi dotyczące
badanej działalności

NIK zwraca uwagę, że podjęcie takiej współpracy z ARiMR mogłoby zapobiec ujawnionym w trakcie kontroli nieprawidłowościom, bądź zapobiec ich rozmiarom.

Ocena częściowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie działalność kontrolowanej jednostki w zbadanym obszarze.

IV. Uwagi i wnioski

Wnioski pokontrolne

Przedstawiając powyższe oceny i uwagi wynikające z ustaleń kontroli, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli⁴², wnosi o:

1. Podjęcie działań organizacyjnych zapewniających sprawowanie prawidłowego nadzoru nad gruntami SP będącymi w administracji RZGW.
2. Wyegzekwowanie opłat za korzystanie z gruntów SP bez tytułu prawnego, w tym od rolników o nr 061696121, 021051060, 036417264, 026910810.
3. Podjęcie działań zapewniających rzetelne i terminowe prowadzenie spraw z zakresu udostępniania gruntów SP do odpłatnego korzystania, w tym rozpatrzenie podań o dzierżawę działek złożonych przez rolników o nr 061696121, 021051060, 036417264, 026910810.
4. Podjęcie działań zapewniających właściwą kontrolę nad sposobem sprawowania nadzoru nad powierzonym mieniem oraz prowadzeniem spraw z zakresu jego rozdysponowywania.
5. Upublicznianie danych o przeznaczeniu terenów administrowanych przez RZGW do odpłatnego korzystania.
6. Podjęcie działań zmierzających do wyegzekwowania od osób bezumownie korzystających z gruntów SP stosownych opłat w należnej wysokości.

⁴² Dz. U. z 2012 r., poz. 82 ze zm.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Bydgoszczy.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykorzystania uwag
i wykonania wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK proszę o poinformowanie Najwyższej Izby Kontroli, w terminie 30 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Bydgoszcz, dnia maja 2013 r.

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Bydgoszczy

Kontroler
Oliwia Bar
st. inspektor k.p.

Dyrektor
Jarosław Wenderlich

.....
podpis

.....
podpis